

Megjelenik minden vasárnap és csütörtökön.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:

Szabó Albert könyvnyomdáiban Kézdi-Vásárhelytől, hova egy a lap tartalmi részét illeti közlemények, mint az előfizetések, hirdetések, nyitléri cikkek stb. intézendők.

Nyitléri cikkek soronként 10 kr-ért közölhetők.

SZEKELYFÖLD

Politikai, közgazdasági, társadalmi és szépirodalmi hírlap.

Előfizetési árak:

Egy évre . . . 6 frt — kr
Fél évre . . . 3 frt — kr
Negyed évre . . . 1 frt 50 kr
Külföldre 1 évre 8 frt — kr
Egyes szám ára 6 kr.

Hirdetések díja:

minden egyhasábos garmond-sorért vagy annak tőrfogatáért 4 krajczár. Hivatalos hirdetések külön árszabály szerint számítanak. Ezenkívül minden beiktatásnál 30 krajczár bélyegdíj fizetendő.

Előfizetési felhívás.

A „Székelyföld“ című politikai, közgazdasági társadalmi és szépirodalmi, hetenként 2 szer megjelenő hírlapra a következő árakkal előfizetést nyitunk:

Egy évre . . . 6 frt — kr.
Fél évre . . . 3 frt — kr.
Negyed évre . . . 1 frt 50 kr.
Külföldre egy évre . . . 8 frt — kr.

Előfizetési pénzek bármely időben elfogadhatók.

Lapunk azon előfizetőit, kik előfizetéseikkel még hátralékban vannak, tisztelettel kérjük azoknak beküldésére.

Kérjük egyúttal t. előfizetőinket, sziveskedjenek előfizetéseiket minél előbb megújítani, hogy lapunk szétküldésében zavar ne forduljon elő.

A „Székelyföld“ kiadóhivatala.

A kisdédóvó-képezdéről.

Kézdi Vásárhely, 1891. ápril 3.

Ugy e lap hasábjain, mint a „Székely Nemzet“-ben közölve volt ama terjedelmes emlékirat, melyet megyénk lángbuzgalmu kir. tanfelügyelője a székelység érdekeit oly forrón védő főispánunk elé egy óvóképezde felállítására tárgyában benyújtott.

Miután ez eszmé nemcsak kulturális, hanem anyagi tekintetben is mélyreható: egyhangu lelkesedéssel törvölzte mindenki, ki azt megérteti, nemzeti misszióját felfogni képes.

Nagyon ohajtottam volna, hogy az országos kérdések mellett vidéki íróink e speciális és mindnyájunkat közlő érdeklő ügyhöz hozzászóljanak, hatva, küzdve az eszmé

minél szélesebb körben való terjesztése mellett, hogy annak minél több pártfogót szerezzenek. Még idejé semmi sem multa és kökötelességet ez ügyben mindenki megteheti úgy odafenn a központban mint idelelt.

A kisdédóvási törvény meg lévén alkotva, a kormány feladatai közé tartozik alkalmas és kellő számú tanerőkről is gondoskodni.

Köztudomású dolog, hogy ez idő szerint egyetlen óvóképző intézet az országos kisdédóvó egyesületé Budapesten.

Ez intézet összesen 50—80 növendéket fogad be s évenként 20-tól 35-ig nyernek képesítést a magántanulókkal együtt. Így fennállása óta az 1881-ik évig 821 egyént képesített.

A kisdédóvó törvény szerinti szervezősekor mulhatatlanul be fog következni az óvók szükségé. A kihirdetendő pályázatok alapján tömegesen lesznek vállalkozók, kik minden hivatás nélkül, pusztán kenyérkereseti szempontból folyamodnak az ily állomásokért. De én azt hiszem, hogy a magas kormány sokkal fontosabbnak tartja ezen állásokat a hazára és nemzetre nézve, mintsem azokat kontárokra bizza.

Ebből kifolyólag új óvóképző intézetek felállításánál nemcsak segédkezet nyújt, hanem ilyeneket az állam költségén is szervez.

Jóllehet a kormánykörökben a Háromszék-megyében megindult ez irányú mozgalomra érdemleges határozat nem lett hozva, de meg vagyok győződve, hogy a nagyméltóságú vallás- és közoktatásügyi miniszter ur méltányolja végre a székelység érdekeit, az emlékiratban kifejtett okokat, s ha állítani fog óvóképző intézetet, azt kizárólag Háromszék-megye területén fogja felállítani.

Kolozsmegye kir. tanfelügyelője elég jó székelyfogást csinált, midőn azt indítványozta, hogy a második óvóképezdét állítsa fel a miniszter ur Kolozsvárt, kapcsolatosan a tanító-nő-képezdével. De azt hiszem, e porhintést az intéző körök át fogják látni és nem vitetik jégre magukat. Mert a kolozsvári tanító-nő-képezde még azokat se képes befogadni, a kik Erdélyből a tanító-női pályára akarnak készülni. Nagy költséggel építeni, építés után busás fizetéssel új tanárokat kellene kinevezni.

Maradjon tehát Kolozsvárt a tanító-nő-képezde, igyekezzék minél képzetesebb tanító-nőket kibocsátani, s ne kapjon annyiféle, mert ellenben beteljesedik rajta is ama közmondás: „Ki sokfelé kap, semmit sem fog.“

Háromszék-megye területén egy óvóképző intézetet felállítani elodázhatlan szükség. Előnye nemcsak abban rejlik, hogy növendékekül puritán jellemű munkás székely nőket kap, kiket képesítés után bátran küldhet akár Turóc-megyébe is, mert alkalmazkodó jó modorával, erélyes természetével nem ront, hanem hódít mindenütt, hanem a költségkimelés szempontja is Háromszék-megye mellett szól; mert míg másutt egy képezde 20—22 ezer forintot vesz igénybe, addig a háromszéki ilyenmő intézet évi fentartása 9—10 ezer forintba kerülne. Nem kell tehát kicsinyelni e kérdést, sőt minden alkalmat meg kell ragadnunk arra, hogy a székelyföldi híres köznemesség és katonacsádok gyermekeinek, különösen leányaiknak megélhetését a tisztességes munka után e téren is biztosítsuk.

Ha az ige testté lesz és az óvóképezde csakugyan Háromszék-megye területén lesz felállítva: úgy nagyon is méltányosnak tartja.

A „Székelyföld“ tárczája.

Apróságok.

Renan és Napoleon herezeg. A Figaro egyik legközelebbi száma leírja Napoleon hercegnek Renannal egy kirándulását Spitzbergára. A közlemény, melyet Renan beszél el, így hangzik: 1870. nyarán a herceg felszólított engem, hogy tegyünk egy kirándulást Spitzbergára. 1870. júl. 3-án keltünk utra. Jól emlékszem, hogy elindulásunkkor azt beszélt nekem a herceg, hogy megelőző nap találkozott a császárnővel. „Euresa egy kormány ez a mienk — mondta Eugenia a hercegnek. — A császár nincs itthon, ön holnap utra kel, s pár nap múlva magam is követem példáját. No de mindegy. Minden esőndes, nyugodtan lehetünk.“ Ezzel nyugodt hittel értük el Skóciát, sőt Bergent, hol Ollivier távirata várt ráuk, tudtukra adva, hogy nagy esemény van készülöben. A herceg ezt a megjegyzést tette Ollivier táviratára: „A nagy eseményből nem lesz semmi, mert nincs elég erőnk; boldondok pedig nem vagyunk, hogy vakon rohanjunk a veszélybe.“ Valóban harmadnapra Ollivier egy újabb távirata várt ráuk Droutheimban; a távirat azt adta tudtukra, hogy a nagy esemény elmúlt, minden esőndes. Így hát mi is nyugodtan utaztunk a lappok országába. Tromsøban kaptuk a hírt, hogy a háború kitört. Természetes, hogy rögtön haza indultunk. Londonba érve, de la Va-

lette, a francia követ, várt bennünket s örömtől sugárzó arczezal beszélt el, mi történt eddig a háború ügyében. Szentül hittem, hogy szétmorzsoljuk a poroszokat. A herceg azonban ritka éleslátással megjósolta, a mi be is következett: a háború elvesztését s a Napoleonok bukását. Soha sem sajnáltam annyira, — végzi a szót Renan — hogy a herceg nem volt Párisban, mint most, ebben a végzetes időben. Ki tudja, hogy ritka belátása s bölcsessége nem mentett volna-e meg bennünket?

A fogház kulcsa. A dijoni törvényszéknél történt meg a következő eset. Az esküdtek elfoglalták helyüket, a bíró ünnepélyesen megnyitja a tárgyalást, az ügyész előadja a vádat. Az elnök a vádlotthoz a szokásos kérdéseket akarja intézni; a vádlott azonban nincs sehol. Nagy zavar támad, de csakhamar kiderül, hogy a vádlottat be sem vezették. Az elnök tehát sürgeli, hogy gyorsan vezessék elő. Csakhogy az nem lehet, mert a törvényszéki fogház őre elment valahová és magával vitte a kulcsokat. Az elnök megparancsolja, hogy az őrt rögtön kutasák föl. Az idő azonban mulik, az őrt nem találják. Az elnök elhagyja helyét, az esküdtek is fölkelnek és jószívuileg elhatározzák, hogy a fogházőrt fölkeresik. A hallgatóság is elmegy keresni az őrt, hogy a fogház kulcsait megkaphassák tőle. A törvényszéki teremben csak Bonnevót a tollvivő maradt Badot nevű fizetés-

nélküli gyakornokkal. Bonnevót szenvedélyes tornász s fiatal barátját merész torna-gyakorlatokkal ejtette ámulatba. Egyszerre azonban elvesztvén az egyensúlyt, az elnöki emelvényről a hallgatóság padjai közé esett. A szerencsétlen eltörte a lábát. Barátja, Badot, gyöngéden felölelte, hátára vette és haza cipelte. Ezalatt sikerült megtalálni a fogházi őrt, a kulcsokat, elővezették a vádlottat, s a bírak, esküdtek és hallgatóság elfoglalta helyét. „Bonnevót, hol van Bonnevót?“ — kérdezi az elnök. Mondják neki, hogy mi történt. „Hol van Badot?“ Hát bizony az sincs. Ki írja hát a jegyzőkönyvet? Ez volt most a bökkenő. A tárgyalást megint nem lehetett megkezdeni. Valakinek azonban eszébe jut, hogy a másik utcában lakik egy nyugalomba vonult törvényszéki vén írnok. Sikerül megtalálni, elhozni, gyorsan letéttetik vele az esküt, s a vádlott végre annyi akadály után három évi fogházra ítéltetik.

A francziák németgyűlöletéről egy francia lapban a „Times“ ismert párisi levelezője, Blowitz egy kis történetet beszél el, mely tavaly történt a boulognei erdőben s hogy most föllevenitik, annak tanulsága, miképen válnak jelentéktelen dolgok későbbi események fuvójától nagy dolgokká. A német nagykövet, Münster gróf séta-kocsizást tett leányával az erdőben. A nyitott fogaton hátul szolgálja ült, kalapján a német színeket mutató kokárdával. Egy szakasz tartalékos katona mellett haladt el a kocsis, kiknek éppen

nám, hogy a helyisége ne Seps-Szentgyörgyön, hanem Kézdi-Vásárhelyt legyen.

Nem az irigység, hanem a méltányosság mondatja ezt velem, mert míg S.-Szentgyörgy polgári fiu- és leányiskolával és más tanintézetekkel bír, addig Kézdi-Vásárhely azt sem érdemli meg, hogy felső-népiskolája a kor igényei szerint polgári iskolává alakíttassék át.

Ha testvérek vagyunk és a megpróbáltatások perceiben a küzelemből bővebben kijutott, jusson ki most a részesedésből is, ha nem is a nagyobb, de legalább a méltányos rész.

Honfi.

SZEMLE.

A szófiai minisztergyűlés részleteit a következők írja le egy bolgár miniszter, a ki igen közel áll Stambulov miniszterelnökhöz:

Stambulov, Belsov, Zsivkov és Grekov miniszterek a 4 óra hosszat tartott miniszteri tanácskozás után a Hotel Bulgarie felső részén levő czukrosboltba mentek, a honnan félórás időzés után együtt távoztak. Zsivkov közoktatási és Grekov külügyér elbucszva kollegáitól eltávoztak Stambulov Belsoval akart hazamenni, hogy a miniszteri tanácskozásokra vonatkozó néhány dolgot vele az uton megvitasson. A miniszterek a városi park szélén a gyaloguton haladtak s nem vették észre azt a két embert, kiknek egyike közvetlenül az őket kísérő csendőrök mögött járt, másika pedig szemközt a kocsitól lépésben haladt velük. A legelső lövés a park bejáratánál dördült el. Stambulov a lövés hallatára nem állt meg, de Belsov megállott s őt el is találta a golyó. Az első lövés csak karját horzsolta, míg a második szívét találta; ennek dacára be tudott még a parkba szaladni, hogy segítséget kiáltson, de a park bejáratától mintegy husz lépésnyire, a Karavelov háza táján, holtan terült el a földön. A csendőr üldözőbe vette a gyilkost, a ki a parkba menekült, hogy a másik kapun kiszaladjon. Egy másik csendőr pedig, a ki hadügyminiszterium előtt állott őrt, nem mozdult el helyéről, mert félt, hogy megszegi a szolgálati szabályzatot. Stambulov négy emberből álló őrséggel visszasietett a helyszínre. Hirtelen nagy néposzódület támadt. Maga a hadügyminiszter és a vezérkari főnök is rögtön a merénylet helyén termett s csakhamar mindenfelől katonaság lepté el az egész teret. Azonban minden késő volt, mert a gyilkosok ekkor már elmenekültek. A katonai vezérszakba és a felháborodott nép szitkaiba gyakran vegyült Stambulov hangja, a ki a legnagyobb nyugodtsággal tette meg a szükséges rendelkezéseket. Innen aztán a miniszteriumba ment, a hol Nacsevics bécsi diplomáciai ügyvivővel találkozott.

— Mi történt Belsoval? — kiáltá Nacsevics.

— Az én életemet mentette meg — válaszolta Stambulov nyugodtan.

E percben a hadügyminiszter lépett be hozzájuk, a kit Stambulov a szavakkal fogadott:

— Mondd csak, miképen fogja a hadsereg a

kenyerüket osztották ki. Az egyik tartalékos ki-
lépett a sorból s elkialtotta magát: Nézzétek a
nagykövetet! Erre egy másik tartalékos a kezében
levő kenyeret a kocsi felé dobta. A kenyér leverte
az inas czilinderét, a ki a kenyeret is és czilinde-
rét is egyszerre kapta el két kezével. Münster gróf
megállította a lovakat, de látva, hogy mi történt,
ismét tovább akart hajtani, nem tulajdonítván
semmi fontosságot a dolognak. A tartalékos azon-
ban, a ki a kenyeret az inas felé dobta, látva,
hogy a kenyér maga mellé teszi, a fogat után
kiáltott: „A kenyéremet kérem vissza!” Münster
gróf ekkor hátra fordult és nyugodtan így szólt a
katonák felé: „Nem, uram, ön nem elégtétellel
tartozik és azt meg fogja adni lovainak, melyek
nagyon szeretik a katona-kenyeret.” A nagykövet
a tartalékosok nevetése és bravói között hajtott
tovább. Erre vonatkozólag a párisi német nagykö-
vetség részéről azt mondják, hogy ez az eset kö-
rülbelül két évvel ezelőtt történt s annak egyálta-
lán nem volt az a jelentősége, melyet a „Times”
levelezője neki tulajdonít. Egy tartalékos katona
tényleg a nagykövet kocsi felé dobta prófunt-
ját s minthogy a kocsi megtartotta s mintha
semmi sem történt volna, tovább hajtott, a körül-
állók jól nevettek ezen az incidensen. De a nagy-
követség körében úgy fogták fel akkor is az egész
esetet, hogy a katona nem tudta, kinnek kocsija
felé dobja a kenyeret s épen nem a német nagy-
követet akarta inzultálni.

merényletet felfogni, ha csakugyan összeesküvés
kifolyása?

A miniszter erre így válaszolt:

— Én a hadsereg nevében beszélek. A sereg hű
a hazához, a fejedelmhez, hozzád és kormányod-
hoz, ezért élettellem kezessékedem.

— Akkor nem félek, még ha ezer gyilkost bé-
relnék is fel ellenem, felelte Stambulov.

A rendőrség a gyilkosságra vonatkozólag a kö-
vetkezőket derítette ki: A merénylet elkövetése
előtt két nappal 3 görög ember köszöntött be egy
szófiai fotografushoz. A miniszterek fényképeit
keresték és részletes felvilágosítást kértek felőlük.
Stambulov elrendelte, hogy első sorban ezt a há-
rom görögöt kerítsék kézre, mert abban a meg-
győződésben volt, hogy a gyilkosságok csakis ide-
genek követkék el.

Jellemző a dologban Karavelovné asszony fel-
kiáltása. A hírrel összeesküvés felelőse, midőn
Belsov meggyilkolásáról értesült, kezeit össze-
csapta s így kiáltott fel:

— Milyen kár, hogy azok a golyók a szép Bel-
sozot, nem pedig azt a gazember Stambulovot
találták! Közvetlenül erre Karavelovot elfogták s
vele együtt két, Oroszországban alaposan kitani-
tott bulgár összeesküvőt.

A merénylet dologban a vizsgálat erőlyesen fo-
lyik. Az eredmény felől még nem közöltek sem-
mit. Letartóztatások még folyton történnek. Az
oroszbarát pártnak majdnem összes kiválóbb tag-
jait elfogták; egyeseket szabadlábra helyeztek.

Törvényjavaslat a közigazgatás és az önkormányzat rendezéséről a vármegyékben.

Az alispán és az annak alárendelt közegek.

(Folytatás.)

96. §. A járási szolgabírók egymás közt meg-
keresések útján közvetlenül érintkeznek.

97. §. A szolgabíró hatásköre az alája rendelt
községek irányában a következő:

a) közvetlenül a községek felett áll, és a közsé-
gek a rendelkezéseket a szolgabíróktól és rendszerint
a szolgabíró útján veszik.

A járás több vagy összes községeit érdeklő,
vagy pedig elvi fontossággal bíró rendeletek,
sürgős esetek kivételével, a „vármegyei közlöny”
útján közöltenek a községekkel;

b) a szolgabíró a községekre felügyel és azok
működését ellenőrzi, ebből kifolyólag a községeket
és a községi közegek működését bármikor meg-
vizsgálhatja, de évenként legalább egyszer, esetleg
a járási gyűlés, járási számvevő, járási orvos és
állatorvos közreműködésével, az ügyviteli sza-
bályzatban meghatározott módon megvizsgálja
és a vizsgálati jegyzőkönyvet a tett intézkedé-
sekkel együtt az alispánnak 8 nap alatt bemutatni
köteles;

c) valahányszor a községben megjelen, felveszi
a felmerült panaszokat, azok mibenlétéről lehető-
leg azonnal meggyőződést szerez, és a hiányok
vagy sérelmek orvoslása tárgyában megfelelően
intézkedik;

d) a községi előljáróság minden tagjával szemben
gyakorolja az 52. §. a), b), e) és f) pontjaiban fog-
lalt jogokat;

e) a községi képviselőtestületet törvényes ha-
táridőben ülésre egybehihvatja, a napirendet ki-
tűzheti és az üléseken személyesen elnökölhet.

Szavazati joggal azonban hivatalos állásánál
fogva nem bír;

f) kiváló gondot fordít a község háztartásának
rendbentartására.

Az évi költségvetéseket és zárszámadásokat
átvizsgálja köteles és ezekre észrevételt tenni
jogosult;

g) a község képviselőtestületének jegyzőköny-
vei az üléstől számított 8 nap alatt hiteles máso-
latban a szolgabíróhoz terjesztendők.

A szolgabíró a képviselőtestület határozata ellen,
— ha csak másod fokban ő maga határozni nem
illetékes, — az ülési jegyzőkönyv vételétől számi-
tott 8 nap alatt felebbezással élhet és a határozat
végrehajtását felfüggesztheti.

A felebbezésről és felfüggesztéséről a község
egyidejűleg értesítendő;

h) a községeiről az ügyviteli szabályzat értelmé-
ben törzskönyveket vezet;

i) őrzi a község összes szabályrendeleteinek
egy-egy eredeti példányát;

k) az ügyrend értelmében felügyel a községben
levő közzintézetekre; azokat bármikor megvizsgál-
hatja, észrevételeit és javaslatait illetékes helyre
juttatja;

l) gyakorolja, illetőleg teljesíti a községek ren-
dezéséről szóló törvényben foglalt jogokat és kö-
telességeket.

98. §. A főszolgabíró, illetőleg szolgabíró állását
a járási tanácsban és azzal szemben ezen törvény
III. részének V. fejezete szabályozza.

99. §. A mennyiben egyes törvény másképp nem
rendelkezik, a szolgabíró sérelmes határozatait az

érdekeltek által a kézbesítéstől számított 8 nap
alatt felebbezhetők.

A felebbezések a szolgabírónál adandók be és
általa terjesztendők az illetékes másodfokú ható-
sághoz.

100. §. A szolgabírónak akadályoztatása esetén
helyettese a rangban legidősebb szolgabíró, ki ez
esetben gyakorolja a szolgabíró részére megállapi-
tott hatáskört, — különben az alszolgabíró az
ügyviteli szabályban részére megállapított, illető-
leg a szolgabíró által kijelölt ügykört látja el.

101. §. A járási gyűlés hatáskörét a gyűlési és
gondnoksági ügyek rendezéséről szóló törvény
szabályozza.

102. §. A járási számvevő végzi a szolgabíró ha-
tásköréhez tartozó ügyeknél a számvevői és nyil-
vántartási teendőket; különösen:

a) vezeti a katonai nyilvántartásokat;

b) vezeti a községi törzskönyveket és a külön
közegekre nem bízott fontosabb nyilvántar-
tásokat;

c) megvizsgálja és észrevételezi a községi költ-
ségvetéseket és zárszámadásokat, úgy közigaz-
gatási, mint számtani szempontból;

d) a községek vizsgálata alkalmával eszközli a
zárlatokat, naplók, főkönyvek és nyilvántartások
vizsgálatát;

f) vezeti a kihágások nyilvántartását;

g) ellátja az ügyviteli szabályzatban felsorolt
és a szolgabíró által részére beosztott teendőket.

A járási számvevő a szoros értelemben vett
számvevői szakot a megállapított külön hatáskör
szerint teljesíti és hatáskörében tett észrevételeire
nézve utasításokkal meg nem köthető.

103. §. A járási orvos a szolgabírónak a közegés-
ségügy terén szakközge. Mint ilyen, szakvélemé-
nyeket ad és intézkedéseket javasol.

Részletes hatáskörét az 1876. XIV. t.-cz.
szabja meg.

A járási orvos ellenőrzi a községi és körorvo-
sok működését és felügyel kötelességeik pontos
teljesítésére. E végből hivatalos működésüket és
eljárásukat évenként legalább egyszer megvizs-
gálja és a vizsgálat eredményét a szolgabíróval
közli.

A községeket közegészségügyi tekintetből a
szolgabíró vizsgálata alkalmával megvizsgálja.
(Folyt. köv.)

Az érdem elismerése.

Illyefalva husvét harmad napján magasztos és
lélekemelő ünnepélynek volt színhelye. Ez ünne-
pély László Lukács ottani községi isk. igazgató-
tanító tiszteletére rendeztetett. Nevezetett ugyanis
az országos erkölcsnemesítő egyesület, melynek
élen maga a közoktatásügyi miniszter áll, 50 frt
jutalommal és „Örök emléktűl” egy meleg-
hangú elismerő oklevéllel önként ki abbéli érde-
meiért, hogy Illyefalván ezelőtt 15 évvel „Ifjusági
önképző-egyesület”-et alapított s azt mint elnök
azóta nagy buzgósággal, odaadással és szép anyagi
és erkölcsi eredményekkel vezeti.

Van ezen egyesületnek ez idő szerint mintegy
ezer forint értékű képviselői könyvtára és 500
frtot meghaladó tőkepénze; e mellett alapító tagja
az E. M. K. E.-nek s fennállása óta részt vett a
hazafias és jótékonyozó munkálatokban, erkölcsi
és jelentékeny anyagi támogatásban részesítván
azokat.

Az egylet által felmutatott anyagi sikereket
azonban messze túlszárnyalja amaz erkölcsi ered-
mény, hogy az ifjúságot az iskolakötelezettség
után, tehát abban a korban, a melyben legtöbb
csábának és kísértésnek van kitéve, megőrizve az el-
romlástól s szívet, lelket nemesítő szórakoztatá-
sokkal a helyes uton megtartja.

Ezek után mondanunk sem kell talán, hogy
László Lukács megjutalmazásában és kitüntetésé-
ben a valódi érdem diadalát látjuk.

A jutalom és elismerő oklevél átadása czéljából
rendezett ünnepély lefolyása, melyre a vidékről
igen szépszámu, intelligens közönség s az ünne-
peltnek sok jó barátja sereglett össze, a követ-
kező volt:

10 óra tájt az iskolás gyermekek serege, elől a
nemzeti zászlóval s utána az egybegyűlt közön-
séggel, a ref. templomba vonult isteni tiszteletre,
hol Kiss Albert helybeli lelkész tartott egy köl-
tői hasonlatokban gazdag, remek szónoklatot, a
mindkét nembeli iskolás gyermekekből alakult
vegyes kar pedig egyik tanító vezetésével mellett
két szép éneket adott elő. Istentisztelet után a
község házához gyűlt a közönség, melynek ez
alkalomra feldisznített nagyszámú „Ifjusági
önképző-egyesület” díszgyűlése volt megtartandó.
A gyűlést Kiss Albert lelkész nyitotta meg, az
ünnepély czéljának előadása után felszólítván
László Lukácsot az elnöki szék elfoglalására. Most
az „Országos erkölcsnemesítő egyesület” meg-
bizottja: Eötvös Károly Lajos kir. tanfelügyelő
vette át a szót és egy, töle már megszokott ékes
beszéd kíséretében, miáltal gyakran felhangzott
a lelkes eljenzés és a hallgatóság körében sokak
szemeit a meghatottság könnye fátyolozta be, át-

nyújtotta ünnepeltnek a jutalmat s felolvastatta az elismerő oklevelet. A kir. tanfelügyelő után az ünnepelt szólott, meghatott hangon köszönve meg a kitüntetést és igéretet tévén, hogy élete minden percét, szíve minden dobbanását jövőre is annak az ügynek fogja szentelni, a melynek eddig szolgálatában állott. Ezután következett Gaál Károly titkári jelentése, mely hű tükre volt az egylet eddigi működésének. A gondosan összeállított és megjelölt jelentés után pár ének és szavaltat következett felváltva. Énekeltek: Bene Lina és Fazakas Etelka kisasszonyok egy pár szép kettőt; szavaltak: Gaál Róza k. a., Bene István és a kis 5 éves Duducz Zoltán, a ki egy szép virágoskört nyújtott át az ünnepeltnek. Mondanom sem kell, hogy a megérdemelt taps és éljenzés mindenik szereplőnek bőven kijutott.

Figyelemre méltó mozzanatát képezte a diszgyűlésnek Gaál Károly javaslata* egy mértékletességi egylet alapítása tárgyában. E javaslatot a gyűlés elvben elfogadta és a létesítés módjait a fölötti részletes megállapodást egy későbbi gyűlésre tartotta fenn. Kiemelendőnek tartjuk még Imreh Lajos közs. isk. tanítót, a ki úgy a templomi, valamint a diszgyűlésen előforduló énekeket begyakorolta és vezette. Fáradozásáért bizonyára bő jutalmat nyert az aratott tapsokban nyert elismerésben.

A diszgyűlés után az ünnepelt lakásán egy 45 terítékű közebed volt, melyet a legderültebb hangulat, jó zene és számos szellemes pohárköszöntő fűszerezett. Az első pohárköszöntőt Eötvös Károly Lajos kir. tanfelügyelő mondotta gr. Csáky Albin községi miniszterre, mint az orsz. erkölcsnemesítő egyesület elnökére; a második Erdélyi Károly a háromszék megyei tanítótestület nevében az ünnepeltre; Benedek Árpád a tanfelügyelőre; Révay Pál László Lukácsra; Kiss Albert a tanítótestületre; Várkonyi Endre a nap hőisére. Egyes pohárköszöntőket mondtak még: Berecz Gyula, László Lukács, Nagy Károly, Kiss Jenő, Kádár Lajos sat.

Este felé osztunk szét a legderültebb hangulatban és azen a benyomással, hogy egy lélek-emelő ünnepélyen vettünk részt, mely pillanatra feledtetve velünk a földi nyomorúságot, felemelte lelkeinket, szíveinket egy magasabb, eszményibb régióba.

— i — y.

Alapítsunk mértékletességi egyleteket.

(Gaál Károly javaslata. Előterjesztett Illyefalván f. évi márc. 31-én a László Lukács ünnepélyen.)

Tisztelt Közönség!

Nem én vagyok az oka annak, hogy kifárasztott türelmüket még egy pár percig igénybe vessem. A tisztelt iskolaszék bizott meg azzal a kellemes feladattal, hogy itt, ebben az ünnepélyes órában, a mértékletességi egyesületeket ismertesse, célul tűzvéni ki itt körülünkben egy ilyen egyesületnek a felállítását. Nem tudom, sikerül-e megnyerni önöket egy ilyen egyesületnek az elfogadására? Pedig ha célunkat elérhetnők, az a mai ünnepélyes napnak a legmaradandóbb emléke lenne.

Tisztelt közönség! Ha széttekintünk társadalmi életünkben, szomorúan tapasztaljuk, hogy a műveltség terjedésével mily ijesztő mérvben terjed a mi széki népünkben is az erkölcsi telenség, mily aggasztó módon burjánzik föl a bűnök minden neme: az önzés, a család, a kártyázás, az uzorászkodás, a lopás, a rablás, égetés, okiratok hamisítása, sikkasztások, az iszákosság és a bűnök legiszonyubbika: az öngyilkosságok.

Megdöbben az ember, ha a hírlapokat figyelemmel kísérve, olvassa amaz iszonyu drámákat, melyek az ország különböző vidékein, s — fájdalom — nálunk is, különféle várakban előfordulnak.

Látva nemzetiségünk eme nagymérvű pusztulását, a felebarátjait igazán szerető ember gondolkodóba esik, a midőn látja és olvassa, mily tömeges számban szedi az öngyilkosság daemona a legmagasabb palotáktól az utolsó cigányputriig a maga áldozatát. Hogy erős, tanult fiatal emberek, magas állású hivatalnokok, tisztességben megüzött családok, ifjú leányok, éretlen iskolás gyermekek milyen különbözöl különbö gyilkoló eszközöket választanak legjobb barátjuknak, a mely aztán őket megszabadítja ettől a gyűlölt élettől; bizony az idők e szomorú jelensége a legnagyobb szégyenfoltja a mai társadalomnak. E szomorú jelenség midőn tájédkalmas súlylyal nehezedik szívünkre, egyszersmind gondolkodóba is ejt s önkénytelenül is ez erkölcsi süllyedés okainak fűrészkészére serkent.

Figyelmes szemlélés, lelkiismeretes kutatás után azon megállapodásra jutunk, hogy népünk ez erkölcsi romlottságának oka nem lehet más, mint a házi, a családi nevelés ferde irányu vezetése, a megfertőztetett levegő, mely a családi tűz-

helyt átlengi. Innen indul ki az erkölcsi telenség, a családok kebeléből, táplálékot nyer a társadalomban határt nem ismerő fényűzésben és erő meg-haladó költekészében. Mintha senki sem akarna megférti a saját bőrében. Mindenki a külső lát-szat után szalad. Mindenki dus, gazdag akar lenni rövid idő alatt. Mindenki többnek akar lát-szani, mint a mi a valóságban. Az elégedetlenség, a titkos gyönyörök és élvezetek utáni sovárgás, a játékkedv, a mindent kockázra tévesi vágy, ur-hatnámság mind nagyobb és nagyobb tért foglal el a magasabb rangú családoknál. A fiu apjától, a leány anyjától nem épen követésre méltó példát lát s nem épen helyes véleményűt, felfogást és irányelveket hall.

Pedig ugy a nemes tettek és erények, mint az eldurvult erkölcsök, a féktelen szenvedély kitöréseinek eszméit a családi élet levegőjében szívja magába a gyermek. Boldog az, kinek a sors oly családi kört juttatott, mely nemes szívűvé neveli az embert; százszor szerencsétlen az, kit balsorsa ettől megfosztott. A magasabb rangú családoknál uralkodó ferde felfogások, ferde nézetek, a rossz társadalmi szellem megfertőztették a levegőt. A közszellem egészségtelen. Hová lett az önbecsülés, az emberi méltóságnak ezen szent félelemmel körülvevő érzéke? A mély és igaz vallásosság, mely előzőtt néhány évtizeddel is a családokat jellemezte? Hová lett az önmérséklés, vágyak, szenvedélyek megfértése? Hová lett a valódi erkölcsi erő, a férfias bátorság és erős elhatározás, mely nem retten vissza az élet nehézségeitől, a megoldandó feladatok sokaságától, mely tűrti, kitartani, lemondani és munkálkodni képes? Hová lett a tiszta erkölcs, mely ugy az egyes emberek mint a családok s magának a társadalomnak is a legerősebb alapja, igazat adván a nagy magyarr költőnek, midőn azt mondja: „Minden országnak támasza, talpköve a tiszta erkölcs, mely ha elvész, Róma ledől s rabigába görnyed.”

A társadalom alsóbb osztályainak erkölcsi alá-süllyedését nagyban előmozdítja a korcsma. A mindennapi tapasztalás azt mutatja, hogy azon egyé-nek, kik mértékletlen pálinkaivókka válnak, csak-hamar elszegényednek, maguk és családjuk va-gyoni és erkölcsi süllyedését idézik elő. A pálinka-ivás az elszegényedésnek leghatalmasabb előmoz-dítója. A szülők mértékletlensége többnyire a gyermekek elhanyagolásának és elvadásának lesz okozója. Hol az iszákosság a családi életet megsemmisíti, ott a gyermekek ifjúkoruktól kezdve henylésben, durvaságban nőnek föl, későbbben erkölcsi telen embereké válnak. Az iszákosság a bűntetteknek gazdag forrása. Részeg állapotban követetik el a legtöbb verekedés, vérengzés, gyilkosság és erkölcsi telenség. Az iszákos elveszti szellemi, elveszti testi erejét. Munkakerülővé lesz. Nyomorba kergeti családját. Nincs bízalom az iszákos ember iránt, nincs ki munkát bízson reá. Kezdődik a létért való küzdelem. A kétségbeesés vagy bűnbe hajlja, vagy kívándorlásra kényszeríti. És a valóság, a mit ott talál? A valóság leg-gyakrabban igen keserű kiábrándulás.

(Vége következik.)

Külömfélék.

— Kinevezés. A sepsiszentgyörgyi m. kir. pénz-ügyigazgató Farkas Imre fogarasi díjtalan adó-hivatali gyakornokot ugyanezen minőségben a kézdivásárhelyi m. kir. adóhivatalhoz nevezte ki.

— Időjárásunk. A szeszélyes április ezuttal zord április lett. Mióta ez a különös hónap beköszöntött, annyi havat kaptunk, hogy egy téli hónapnak is elég lett volna. Elején közel egy lábnyi magas hó esett s rá erős fagy lett. Alig olvadt el a hó, lett másik helyébe. Ugy, hogy az egész természet té-lies színt öltött. Éjjelenként rendszeren jó erős fagy van.

— Gábor Áron síremléke javára Márkosfalván márczius hó 31-ikén fényes bál volt. Sőt nem is helyes jelző: a fényes, mert a mulatság nagy-szerű sikerét nem a pazar fény idézte elő, ha-nem a gyönyörű fiatal asszonyok és leányok rit-kán látott szép csoportja és a kedélyesség. A bál alkalmi felolvasással kezdődött, s. következőn a táncz: tartott reggelig. A bevétel másfélszáz fo-rint körül van és a bál névsor hetvenöt nőnevet tartalmaz.

— Megváltoztatott halálos ítélet. A kézdivásárhelyi kir. törvényszék által, kovásznai Kovács Sámuel rablógyilkossági bűnyűgyében hozott halá-lós ítéletet, melyet a kir. tábla is helybenhagyott, a kir. kuria Hérich-Tóth bíró referálása után meg-változtatta s Kovács Sámuel tizenöt évi fe-gy há z r a ítélt.

* Kérjük t. lapírtásonkat: a „Székely Nemzet”-et, hogy e közleményünket fontos és közérdeklő volta miatt átvenni sziveskedjék. Szerk.

— Föltételes elítélés. Franciaországban nagy fontosságu törvény lépett életbe; ez a föltételes elítélés rendszere. E törvény szerint a bírónak szabadságában áll az első ízben elítélt bűnös bünteté-sét öt évre elhalasztani. Ha az elítélt ez idő alatt nem követ el újabb bűntényt, az ítélet feloldott-nak tekintetik. Ha a föltételesen elítélt bűnös ezen öt év alatt újabb bűntény miatt kerül bírósá-g elé, nem csak ez újabb, hanem első bűnténye-ért is bűnhődnie kell. A föltételes elítélés rend-szeréhez nagy reményeket fűznek. Annyi bizo-nyos, hogy fognak akadni, kik óvakodnak újabb bűnténytől, hogy a rájuk rótt büntetéstől megsza-badulhassanak.

— Gazdálkodás. Egy X. megyei főúr adta el közelebből az erdejét egy francia cégnek. A vételár 10 frankos aranyokban fizették a kezéhez. Nehány nap előtt az ur így nyilatkozott a kaszinó-ban: — Az erdő is elég jól kelt el, de az aranyo-kat is jól értékesíttettem. Mind 6 trójával vetkék be, holott a kurzusa 5.10. — Hol, hol? — kérdik minden felől. — Ferbliben ugy fogadták el.

Közgazdaság.

A marosvásárhelyi kereskedelmi és iparkamara márcziusi gyűlésének jegyzőkönyvéből.

Olvastatik a kereskedelemügyi m. kir. minisz-ter ur ő nagyméltóságának folyó évi márczius 8-ról 11335/VI. számú leirata:

„Folyó évi február hó 9-éről kelt 55. sz. jelen-téséből örömmel vettem tudomást arról, hogy a kamara kerülete ipari és kereskedelmi viszonyai-nak emelésére minden rendelkezésére álló eszköz-zel közremunkálni, házi és kézműiparának fejlesz-tését és versenyképessé tételét előmozdítani, a kereskedelmi és ipari érdekek megvédésére közre-hatni, az erők tömörülését s ily módon az ipari szükségletek előnyösebb beszerzését s ezzel az olcsóbb termelést eszközölni ohajtja.

A kamara által maga elé tűzött és a fentebbiek-ben kifejezésre juttatott fontos közgazdasági fel-adatok megoldása annál kívánatosabb, mert a kerületét alkotó széki vármegyék érdekei sür-gősen követelik az ottani közgazdasági helyzet javítását. Legyen meggyőződve a kamara, hogy ez irányban kifejtendő hazafias és közhasznu te-vékenységekben jóakaró és hathatós támogatásomra mindig számíthat.”

A kamara közös ülése a legmélyebb hálával veszi tudomásul ő nagyméltósága kamaránk iránti jóakarátának ezen újabb kifejezését. Lankadatlan buzgalommal fog a kitűzött cél megvalósítására törekedni, hogy ezen jóakaratot állandóan kiér-demelje.

Időiglenes titkár előterjeszti a kamara ügy-forgalmának kimutatását.

Tudomására hozatik a közgyűlésnek a nagym-kereskedelemügyi m. kir. miniszter ur leirata, melyben értesíti a kamarát a kereskedelmi mu-zeumban Budapesten 1891. május 15-én megnyi-tandó, vásárral egybekötött agyag-, cement-, asz-falt- és köipar-kiállításról. Utalva azon kiváló fontosságra, melylyel az agyag- és köipar fejlesz-tése különösen hazánk egyes vidékeire nézve bír, felhívja a kamarát, hogy az érdekelt iparosokat a kiállítással egybekötött célokra és előnyökre figyelmeztetve, minél tömegesebb részvételre bu-zdítsa; a kiállításról szerkesztendő katalógus cél-jaira pedig a kamara-kerület agyag-, cement-, aszfalt és köiparának mai állapotáról, valamint az e csoportba tartozó egyes iparágaknak mely irányban és minő eszközökkel leendő fejleszté-sére nézve márczius 15-ig kimerítő jelentést te-gyen a muzeum igazgatóságának.

Kamaránk iparosztálya február hó 19-én tartott ülésében sajnálatát fejezi ki, hogy ezen miniszteri leirat ennyire elkerülhetett csak gárgyalás alá, minek folytán már alig lehet azon tevékenységet kifejtetni, mely az ügy érdekében annyira kívánatos lett volna.

Intézkedései folytán a kamara irodája a kiállítási programmok és bejelentési iven beküldése mellett meglehangu felszólítást intézett az összes kültagokhoz az 1-ső foku iparhatóságokhoz, to-vábbá a háziiparilag agyagárak előállításával fog-lalkozó községek lelkészei és tanítóihoz, hogy az érdekelt iparosokat a kiállítás céljaira és elő-nyeiire figyelmeztessék és az abban való részvé-telre buzdítsák.

Megkerestük ez ügyben Csik- és Udvarhely-megye fő- és alispánjait.

A helybeli iparosokkal személyesen érintkezve, sikerült többeket a kiállításban való részvételre megnyerni és remélhető, hogy felhívásaink és kamarakerület más helyeiről is eredménye leendő.

Megkeresésünkre a kereskedelmi muzeum 224. szám alatt érkezett átírtában a bejelentési határidőt kivételesen márczius hó 20-ig hosszabbította meg; a miniszteri utasítás értelmében pedig a

* E javaslatot lapunk mai számában közöljük. Szerk.

következő jelentést tettük a muzeum igazgatóságának:

Hivatkozással a kereskedelemügyi m. kir. miniszter nr. 6 nagyméltóságának múlt évi december hó 20-án 79588/VL. számú leiratára, a kereskedelmi muzeumban rendezendő agyag-, ezement-, aszfalt- és kőipar-kiállításról szerkesztendő katalógus czéljára, a kamaránk kerületében előforduló egyes érdekelt iparágak állapotára s azoknak minő eszközökkel leendő fejlesztésére vonatkozólag van szorosságnak a következő jelentést tenni.

Kamara kerületünkben nevezett iparágak közül túlnyomórészt az agyag-iparral foglalkoznak. A kőipar még kezdetleges korát éli, míg az aszfalt- és

ezement-munkákkal állandóan senki sem foglalkozik.

Legtöbbször jegyezhetünk fel az agyag iparról, mely Erdélyben a székely vármegyékben van leginkább elterjedve, hol a városokban lakó fazekasok, de még inkább egyes községek lakói által háziiparilag üzemel. A városok közül Maros-Vásárhelyt, Szászvárost és Székely-Udvarhelyt üzemel nagyobb mérvben, többnyire fazekasiparosok által, kiknek munkái — kivéve egyeseket — nem sokkal áll felül a háziiparosokén, minék folytán keletkezett versenyben, továbbá a modern fejlődési eszközök, közlekedési vasutak, valamint a kivitelezési hiányában keresendő.

Mint háziipar, a következő községek által üzemel: Maros-Tordamegyében: Makfalva és Görény-Szentimre; Udvarhelymegyében: Agyafalva, Csekefalva, Korond, Küsmöd, Magyarhermány, Székely-Keresztúr és Zetelaka; Csikmegyében: Csik-Dánfalva, Csik-Madaras, Csik-Szentkirály, Csik-Szentdomokos, Csik-Szenttamás, Gy.-Szentmiklós, Gyergyó-Tekerőpatak és Gyergyó-Szárhegy; Háromszékmegyében: Kálnok, Bodok, kisebb mérvben Kézdi-Vásárhely város.

(Folyt. köv.)

Felelős szerkesztő és kiadó tulajdonos

Ifj. Dobay János.

2222222222222222

Sz. 842. k. i.
1891.

Hirdetmény.

Az 1891. évi I. t.-cz. 23. §-a értelmében közhírré teszem, hogy K.-Vásárhely város utadó-kivetési lajstromát ápril hó 7-től ápril hó 22-ig a városi pénztárba közszemlére kitétettem; ezen időtartama alatt az érdekelt felek a sérelmesnek tartott kivetés ellen a vármegyei közigazgatási bizottságnál felszólalhatnak.

K.-Vásárhelyt, 1891. ápr. 3.

Bartók Károly,
polgármester.

2222222222222222

Gyönyörű minták magánvevőknek ingyen és bérmentve. Még eddig nem láttam mintakönyveket szabók részére bérmentve, leül és csak 20 ft. bérlet mellett, mely megrendelések tétele után leszámlásba vétetik.

Öltönyökhöz való szövetek.

A magas klórus részére peruvia és dosking, os. és kir. hivatalnok-egyenruhákhoz előírás szerinti szövetek, ugyancsak veteránok, tűzoltók és tornászok részére, li-vrékhez, billiard és játékasztalokhoz posztók, vadászakabátokhoz loden, vízmentes és mosószövetek, utazó-plaidok 4—14 frt szb. A ki olcsó, tisztességes, tartós, tiszta gyapjú posztókat és nem olcsó rongyokat akar vásárolni, melyek minden oldaltól ajánlatnak és alig érnek meg a szabódját, az forduljon

Stikarósky Jánoshoz

Brünnben

legnagyobb posztóraktár Ausztria-Magyarországon.

Fél millió ft. értékű állandó raktáram és világ-üzletemmel magától értetődik, hogy sok maradék van; minden okosan gondolkozó embernek be kell látnia, hogy ily kis maradék és csopontokból minták küldeni nem lehet, mintán néhány száz minták megrendelés után semmi sem maradna és merő szédelgés, ha posztószövetek mindenek dacára maradék- és coupon-mintákat hirdetnek és ily esetekben a minták egész darabokból és nem maradékokból vannak levágva; az ily eljárás szándéka világosak.

Maradékok, melyek még nem felelnek, becsesítetnek vagy a pénz visszaküldetik. A szín, hosszúság, az a maradékok megrendelésénél megjelölendő.

Széküldés utánvét mellett, 10 frton felül bérmentve

Levelezés német, magyar, cseh, lengyel, olasz (7—20) és francia nyelven.

Egyetlen kísérlet mindenkit meg fog győzni, hogy a

Zacherlin

csakugyan a legkitünőbb szer minden rovar ellen,

minthogy — mint semmi más szer csodálatos erővel és gyorsasággal mindenféle rovar elpusztít, úgy, hogy annak nyoma sem marad! — Legalkalmasabban úgy használhatni, ha a Zacherlin-féle szórótokból hintik szét

A Zacherlint semmi esetre sem szabad közönséges rovarporral összetévesztetni, mert Zacherlin egy sajátos különlegesség, mely sehol és sohasem kapható másképen, mint

Zacherl J. névvel ellátott lepecsételt üvegekben,

a ki tehát Zacherlint kér és valami rovarport papírzsebkóban vagy dobozban elfogad, az bizonyára mindenkor rá van szedve. Valódi minőségben kaphatók

Kézdi-Vásárhelyt: Kovács Ferencz gyógyszer, Jancsó Géza gyógyszer és Csizsár Pál keresk. uraknál. Baróthon: Brandstätter Sándor urnál. Csik-Szeredában: Göcsey Árpád urnál. Sepső-Szentgyörgyön: Betegh Bálint, Molnár Jenő, Örvös Pál és Sára István uraknál.

Nyomatott Szabó Albertnél K.-Vásárhely.